

սի նաեւ Աստուծոյ մարգարէն ծԳ գրի-
խուն մէջ: «Պիտի քակէ ամեն ան-
բէնութիւնները, ու պիտի աղօթէ ան-
հաւատներուն համար (1)»: Կը փախ-
նամ, տէր իմ, թէ այն Յիսուսը նոյն
արգարն է՝ որոյ համար կ'ըսէ Ղա-
ւիթ. «Արդարոյն անձին վերայ ու-
րախոսցան, ու անրիժ արիւնը պար-
տաւոր ընեն, և ասոր համար գուր-
ձգեց զանոնք Աստուած, ու պիտի
ցրուէ զանոնք մեր տէր Աստուա-
ծը (2)»: Կը փախնամ, տէր իմ, թէ նա
է այն արգարը, որոյ համար Արեմիայն
կը խօսի թ. գլխուն մէջ, այսպէս ըսե-
լով. «Սարդ է, և ո՞վ է զայն միտք
առնողը (3)»: Այնպէս թ. գլխուն մէջ.
«Սէր դէմքին տեսակը՝ Քրիստոս Աս-
տուած, մեր անօրէնութեանց համար
տարուեցաւ. սրուն լսինք՝ քու շու-
քերու գոտակ կենանք աղգաց մէջ (4)»: Կը
փախնամ եւս, տէր իմ, թէ ինքն
է այն արգարը՝ որոյ համար ըսաց
Աստուած Օսթարիա մարգարէին բեր-
նով. «Վասն զի պիտի ըսեն այն օրը,
որն են այդ վերբերը ձեռքիդ մէջ. ու
պիտի ըսէ՝ վերադարձցայ իմ տանս մէջ,
ու պիտի վերցնէ աւեր իմ հովիւս
իմ վերաս» (5): Այնր թ. գլխուն մէջ
կ'ըսէ զարձեալ. «Պիտի նային ինձ այն
օրը, և անոր՝ որ գոմեցին, և պիտի
լան անոր վերայ միածին (զաւկի) ըս-

ցի պէս» (1): Կը փախնամ զարձեալ,
տէր իմ, չորայ որ անիկայ էր արդա-
րը՝ որոյ համար կ'ըսէ Ամբակում Գ
գլխուն մէջ. «Անոր ձեռքին մէջ եղ-
ջիւրներ, հոն պահուած է անոր դօ-
րութիւնը» (2): Կը քրիստոնէից աւե-
տարանն այլ կը համոզայնի այն տեղս
ուր Յիսուսի մահը կը պատմուի, ու
յայտնի կը ցուցնէ. «Կը Յիսուսի
գալով մեռած գոտան զանիկայ, ու ու-
նոնցմէ մին իւր գեղարդը դրաւ ու
խոցեց» (3): Կը փախնամ, տէր իմ, մի
գուցէ արգարն այն ըլլայ՝ որոյ համար
Ամբակում թ. գլխուն մէջ կ'ըսէ. «Կը
լար տէր քու ժողովուրդդ քու օծա-
ծիդ հետ ապրեցընելու» (4):

Ի յաջորդէ:

Պօղոս Պապրիարի Արքեպիսկոպոսէցոյ
մէկ աթենաբան-թիւնը:

(Շարունակութիւն, տես երես 51)

Վէ նէ տէրսինիդ, պիր երւ օլտու-
պու մասրահաթըն սէօհպէթինի էտէ-
յօրուդ. աճէպ շինովէ գասար եիւդ
իւսթիւնէ պրապոստրուդ՝ տաշտար-
տան՝ Ստամբօլս տէօթիւլիւպ Տէվլէթի
թաճիդ էտէճէքլէր տէյիլ մի խոլլէր:
Կէլէն մահսէրլէր չուվալ տօլտուրուր.
եաղըրսնլարսն տիրհէմինի տտէմ եէ-
սէ, թաշ իւրէքլէ օլտա՝ տայանամադ.
զիրա էվլատր փէտէրինտէն, փէտէրի

(1) Այն վերաթիւնը Եօթնամեկից թարգմա-
նութեան մէջ չից:

(2) Բրտացոյն զանձն արգարոյ, և զարիւն ամբիժ
պարտաւոր առնէին: Հաստու սցէ նոցա տէր բոս ա-
նօրէնութեան նոցա, բոս չարութեան նոցա կործա-
նեցէ զնոսա տէր Աստուած մեր: Մատ. 21. 25:

(3) Եւ մարդ է և ո՞վ ծանօթէ զնա: Եբ. 1. 12:

(4) Հոգի երեսոց մերոց տէր Քրիստոս, պատե-
ցան զնոյսա յարականութեան իւրեանց մինչդեռ
մեր խորհէար թէ ընդ հովանեաւ նորա նստցուք և
իկցցուք ի մէջ հեթանոսաց: Ուրբ. Գ. 20:

(5) Եւ ասացի զնա. զի՛նչ են վերբդ այդարիկ
ի մէջ ձեռաց քոց, և ասացէ, զորս վերադարձցայ
ի տանս օրեւոյ իմոյ: Չաւ. Ժ. 6:

(1) Հայեցոյն առ իս փոխանակ կարուեցոյն, և
կոճեցոյն ի վերայ նորա կոճ իրեւ ի վերայ սիրե-
ւոյ. և աշխարհեցն աշխարհ իրեւ ի վերայ անդ-
րանեան. Չաւ. Ժ. 10:

(2) Եղիւրք ի ձեռն նոյա. և հաստատեաց
զսէր աստիկ զօրութեան իւրոյ: Ամբ. Գ. 1:

(3) Բայց իրեւ եկին տա Յիսուս և տէօին զի
այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորանկոյն զբարձս նորա
այլ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ. խոցեաց զկողս նո-
րա: Յմ. Ժ. 55:

(4) Ելէր ի վերաթիւն ժողովրդեան քո՝ փրկել
զօճեալ քո: Ամբ. Գ. 15:

էվատորնտան , գարտաշը գարտաշն
տան այրորյորար . պիրիպիրինէ տիւշ
ման նաղարը իլէ սրագարրորար : Անին
էվատորնը պիրի պարտտա սէնին եա
նրնտան , սէն հօլաննրմարն : Ասար
քի Արիւհիսարը Փանտա իսմինտէ պիր
ուշագ , Անկիւրիւէ էնկօր , օրտա ճէ
վիրիյորար . վէ փէտէրի կէլիպ էվա
տորնը կէօթիւրմէք իստէտիկինտէ , էվ
լատը տէմիշ քի , պէն եէնի հաւատ
քումը պուլտում , գայրը կէլմէմ սէնին
եաննա : Օլաւալը փէտէրի աղայա
րագ կէրի տէօնիւպ կիթմիշ : Վրիստա
էֆէնտիմիլ օրմարար քի հէթանտար
ըր հաւատքա կէթիւրն , պէն հէթա
նա մուլում քի պէնի հաւատքա տա
վէթ էտիյօրտուն , տէյիլ մի քի սէնտէ
պէնիմ քիլիտէմտէ միրտեկ օլմուշուն :
Տահա պու միսիլիւ իշէր չօգ , քի
տէմէք իստէմէմ :

Իմտի տիւշնտիւք քի , սօնդրա
պունուն էօնիւ ալամայրը , իզգէթիւ
Ամրարարնրը իլէ պիր գաշ մէճիւ
էթտիք . պու պիրիպիրիմիլ իլէ օլան
խաւսումէթ նէտէն իզթիլա էտէյօր ,
անպայալմ տէտիք , չիւնքի Առսաւո
րիշ հայրմըղը պիլտէ գապուէ էտէյ
օրուգ սիլտէ . վէ իքիմիլտէ Հայրը ,
պաշկա միլլէթէրէ սէօգիւմ եօգ , օն
լարտա քրիստոնէայ տրրար :

Վէ պիրտէ սօրալմ , տէտիք , Առ
սաւորիշ հայրմըղա : Չրքարը գար
շարնա . օտա ճէվապ էտէյօր Յաճա
խապատումտա քի , « Անք պապէս ըն
կալքը զհաւատոյն բան , և դուք այս
պէս հաւատացէք յամենատարր Նր
բօրգուլթիւնն » , և այլն : Իմտի հաւատ
քումը օնա սօրալմ քի փէտէրիմիլ
տիր . նասը փառիլէթ էթմիշ իսէ ,
պօրճլուեուգ էյլէ թուլթմաղա : Օ
հաւատք տրր քի Հայոց եկեղեցի տաղ
լայօր շիմտիտէք , վէ հիշ շաշմամը
տրր , էկէր պիր էգսիքիլգ , եա պիր

հերետիկոսութիւնը պիլտէ ,
Առսաւորիշտէ արայրն , դիրա օնուն
գապուէ էթտիկինի պիլտէ գապուէ
էտէյօրուգ : Անէ քի քէնտի էվատ
տարը Արիստակէս՝ Արիկոյ սուրբ ժո
ղովուն հանգանակրն կէթիւրտիլնտէ ,
սուրբ Առսաւորիշ հայրմըղ տախի
գապուէ էտիւպ՝ « Իսկ մէք փառաւո
րեսցուք » տէյիպ իմղա գօր . պիլիմ
սուրբ Արիկեցի տէ շիմտիէ գաւտար
գապուէ էթմիշ տիր :

Այլէ իսէ պիլ Առսաւորիշ հայր
մըղտան նէ վագթթ այրմըղը՝ անլա
յալմ . քիմ այրմըր , քիմ գալմը , դիրա
էյլէ թէնալի՝ օլունայօր քի՝ Հայոց
եկեղեցիէ կիրէնէ՝ արձակում եօգ .
գալաղնրը տախի տիւշէրնէ՝ կիրիպ
ալմայրնրը , դիրա Հայոց եկեղեցի վէ
Հայրար հերետիկոստարար քի հաթ
տա պիրնիլ հալա պու մէճիտէ տիր ,
լարին առնր վէրմէմ , նապէ էթտի քի
տիւշիւն իլէ պէրապէր եկեղեցիմիլ
կէլտի իշիւն՝ արձակում վէրմէյօրար :
Պէյլէլիլ իլէ Ֆիքրինիլէ շիւպհէ պը
րագմըղար տրր , վէ սիլտէ գօրգույօր
տունուգ՝ քի պու գօրգու բարեպաշ
տուլթիւն գօրգուսու տէնիլիւր , էրպէթ
գօրգարսնրը քի՝ չիւրիւք թահթայա
մը պաարյօրում : Պունու սիլէ գալա
հաթ առտ իթմէմ , եա իլէ սիլն
Ֆիքրինիլէ շիֆէլէնտիլիլ՝ Հայոց ե
կեղեցի հերետիկոս տուր տէյէնէրն
տիր թագսիրաթ :

Անլապը քի պու պիր հերետիկոս
ութիւն վէ ուղղափառութիւնը գալիսար տրր .
պիլտէ տէ շիմտի Ֆարը օլտու քի պիլէ
լիմ քիմին կիւնիւնտէ , նէրէտէ , վէ
նէ մասըհաթ իլէ պու փիւրիւգ կիր
միշ իսէ , արայալմ պուլալմ : Անլա
շարը քի պիր Ֆիլէնիլ եպիսկոպոսու :
Բարգօղիմէս իսմի իլէ կէլիպ Հայա
տան սէմթինէ , Վարաղա տէտիլէրի
մահալտէ՝ քի Անէմիթանտա տրր , վէ

սիր գաւջքի շէնտինէ ճէլայ իտէյոր : Պունու իշխտիւյ Լյայի վարդապետ Նջեցի, կէնտի շայիրտի Յօհան գրու նեցիի եօղայոր քի, վար սրագ՝ պու նէ մասլահաթ տրը տէյիւ : () տա վարըս պիր օլուպ՝ մէրճիմէի ֆրորնա վէրէյոր լար, պիզ պու շայ աղգընը ֆիրէնկ էտէրիզ տէյէրէք : Պաշանկըճը պէօյլէ օլույոր . վէ Լճէմ շահը իշխտիւյ շայ լար ֆիրէնկ օլտուլար տէյու՝ չօգ հա սարաթ էտէյոր . պին ատէմտէն զիա տէ թէլէֆ օլտուգտան սօնղըս՝ միլէ թիմիզին փէրուշան օլմասընա տախի սէպէպ օլուր :

Ը իմտի պիզտէ պու շայոց աղգըմըզն իշնտէն խռովութիւնը գալ տրմագ իշիւն, պիր չիֆտ սիվալ էթ աիք քի՝ շայոց եկեղեցի ուղղափառ մը, եօգսա տէյիլ մի . էկէր ուղղափառ տէրսէն, պիր սէնէթ իսթէյէճէյիմ շիմտիքի պուլունանլարտան, վէ ճիւմէ էյալէթէրէ Լյոնգակ տաղըտաճաղըմ քի, պունտան պէօյլէ պիր նիզա տահա էթմէյէսինիզ, վէ մուհապէթ իլէ կէշնէսինիզ : Լիէր ուղղափառ տէյիլ տէրսէն, օլմատըղըմը պանա պիլ տիր . նիճէ քի սանա սօրաճագ օլսամ, շու էլիմտէքի գաւաղանըն պաշը քէհ ըիպաճ մը տրը, պալիամի մի տիր . սէն տէ էկէր թանրքան, քէհրիպար իսէ՝ քէհրիպար տէրսին, պալիամի իսէ՝ պալիամի տէրսին : Սիւալիմէ ճէվապ վէրսէնէ . նէ հաճէթ պիրէր պիրէր ճան գաղանմագ . պէնի իսքեաթ էթ, պէն ժողովուրդըմը իսքեաթ էտէրիմ :

Սիզ գուզուսունուղ, սիզէ տէ մէմ . սիզին էօնիւնիւզէ տիւշէն քէօ սէմէ տէրիմ . սէն պանա խրարզըն տէյօրսուն . քիմին մալինի չալորմ, նէ վագըթ չալորմ . նէրտէ սագլատրմ, գօյնումու ճէպիմի եօգլա . էվիմտէ մի սագլատրմ, սանատըղըմտ մը սագլատրմ . րաճօն (իլսաուուր) իսթէյօրում,

խրարզըղըմը իսպաթ էթ . զիրա տի լին քէմի եօգ՝ չօգ շէյ սէօյլէր . սանա իսթէտիկինի սէօյլէթմէզէր :

Վ է պունուն իւղէրինէ պիր մէճ լիա տահա քիւշատ օլտու, վէ իքի թալ րաֆըն երեւելի Լմիրալարը օնտա մէվ ճուտ իտի : Լուսաւորիչ հայրըմըզն վէ Լիւսէս շնորհալինին վէ սուրը եկեղեցիմիզտէ օգունան քիթապլար ալ րայալըմ, քի կէնտիլէր աէ օգուրլար, սայրը քիթապ արամայալըմ, քի չօգ մասնաւոր վարդապետէր կէնտի գըյա տալէրի միւճիւպինճէ եաղմըշար, քի գապիլ տիր պիր էգսիքիք օլա պիլսին, զիրա մասնաւոր տրըլար . վէ թարա ֆէյնտէն օգումուշար թային օլուն սուն, ներտէ փիւրիւզ վար իսէ՝ անլայալըմ տէյու մէճլիստէ գարար վէրիլաի : Վ է պիզաէ այրը այրը հէր պիւրիսինէ՝ Ղրիգոր չէլէպիէ, Սաթու աղայա, թընկըռզատէ Յակօր աղայա, թընկըռզատէ Յովսէփ աղայա, Ղրիճըզատէ Լնտօն աղայա, վէ տահա սայրիլէրինէ . վէ հէր պիրինէ տէֆա թէն սիւալ էթաիք քի՝ պէօյլէ գարար վէրտինիզ մի . ճիւմէսիտէ ճէվապ էթ տիլէր քի՝ գարար վէրտիք . վէ օնպէշ եիրմի կիւնէ գատար կիւն գօտուլար : Վ է հաթտա օրտա տիրացու թագուր վարժապետ տէտիքի, մինասիպ իսէ վէրիլէն գարարա պիրէր իմիա վէրիլսին քի՝ ունուտուլմաըն . վէ մէճլիա տէտի քի, նէ հաճէթ, պուգատար երեւելի Լմիրալարըն սէօղիւ պիրէր իմզա տրը :

Լիւնիւ պիթտիքտէ՝ պագտըզ կէլէն կիտէն օլմատը . հապէր կէօնտէր տիք, տալէթ էթաիք, կինէ կէլէն օլմատը : Սօնղրա Քէհէա ամիրանըն օտատընա կիտիւպ՝ Քէհէա ամիրայա վէ մահտեսի Յովհաննէս չէլէպիէ տէմիշլէր քի, պիլիմ՝ օգումուշարըմըզ (վարդապետը) կէլմէյօլար վէ կէլմէզ

էր. անկէր տախի մէյուս օլուպ՝ պիղէ խապէր վերտիրքէրինտէ՝ զանն էտէրիմ քի կէջ պաշտմս էնտի :

Վէ տէմիշէր քի՝ պիղէ իղին եօգ . լ՛ճէպ նէ՝ տիւրլիւյէ իղին եօգ . էջլէ խէ սիզտէ անիրաւ ատէմէր սինիլ . այտընըղտ գարանըգ տէրսինիլ . քի լ՛տայի մարգարէ վայ վէրիւր էջլէսինէ .
 « Վայ որ ասիցէ զլոյսն խաւար , և ըգ խաւարն ըյտ » : Վէ էկէր ուղղափառ տէյիլ տէմէղէ իղին եօգ խէ , զահէր ուղղափառ իմիշիլ քի՝ իղին եօգ իմիշ . իքի տիւրլիւ միւթթէհիմ օլտունուղ :

Պէն սիղէ եկեղեցիէ կէլին կէլմէին տէմէյօրում . անձագ ըռղմը խթէյօրում : Սէն պանա սէրհօշտուն տէյօրսուն . կէլ աղղմը գօգլա . պէնիմ մէյ հանէէ կիթտիլիմ եօգ . շարապ իշախիմ եօգ : Վէկէր օգումագ պիլիրսէն , կէլ ճէվսպ վէր՝ Պետրոս առաքեալն թէնպիհինէ կէօրէ . « Պատրաստ իցէք տալ զպստոսխանի՝ որ խնդրիցէ ըգբան , որ է վասն յուսոյն ձերոյ » . վէ անլաթ պէնիմ էքսիլիլիմ : () Գումագ պիլմէզսէն , նէ պու գատար անմեղ ժու զովուրդուն էօնիւնէ տիւշմիւշսին վէ գանլարոնա կիրիյօրսուն . վէ քիւֆր էթտիլմէղէ սէպէպ վէրիյօրսուն մարգարէնին տէտիղի կիպի . « Վասն ձեր անուն իմ հայհոյի » : Պիր առէմ պիր կիւնահ իշլէրսէ՝ Վրիտտոս խաչա չքգարմիշ օլուր . ետ պու գատար ժողովուրդա սէպէպ օլուպ կիւնահքեար էտէյօրսուն սէնին ըահաթըն իշիւն . Վրիտտոս խաչա չքգարմագ գաջ տիւրլիւ օլուր : Պիր առէմ ֆուգաւ ըյտա սատագա վէրիլսէ , լ՛լլահա վէրմիշ օլուր . ետ գարտաշնա էթտիլին քիւֆր քիմէ տիր :

Վէ տէմիշէր քի , քեաղըտ իլէ սէջլէշէլիմ . քի էօրիւմճէք նէ գատար սարարսա՝ օնուն կիպի ըպրըտըարըն արար կէլմէղ . էկէր շիմտիտէք օլան

վիճարանութիւն քիթապլարը պիրտէ . վէէ էիւքլէթսէք՝ գալտըրամաղ , պիր կէմիէ տօլտուրագ՝ ալամաղ . վէ էկէր վիճարանութիւն էթմէք իգթիլա էթսէ , մահշէր կիւնիւ սատթ օնպիլրէտէք ըպրըտը պուլուպ սէջլէէ պիլլըրիլ :

Սիղէտէ եէմին վերտիրիլիմ , վէ խղճմըտանքընըգա հալալէ էտէրիմ , պարտական օլտարնը , պու սէջլէտիլիմ ճէվապլար իրաւոնք մը , անիրաւութիւն մը , նէ՝ տէրսինիլ . (պիր աղղղ տէտիլէր քի՝ իրաւունք տոր) : Սուտարա էթմէին , ապաշխարանք օլսուն սիղէ , հագգըմ վաթ մը՝ եօգ մը . (կինէ ճիւմլէսի պիր աղղղ հագ վէրտիլէր) :

Պիլիրիմ քի ճիւմլէնիղին ագը էրէր սէջլէտիլէրիմէ , վէ սիղին պիլղիմ ֆիքրիմիլ միլլէթ զայրէթի տիր , վէ պիլիրիմ քի էիւրէյինիղտէ պիր խղճմըտանք պէօճէի գայնայօր՝ սիրէլլէք , նասը ատէմ օլա պիլիր քի՝ կէնտի միլլէթինին զայրէթինտէ օլմասըն : () նուն իշիւն պու կիւն սիղի տալէթ էթտիմ , սիղտէ կէլտինիլ . պիլինիլ քի՝ պու էթտիլիմ սէօհպէթլէրի՝ իղգէթլի լ՛միրալարընըգա սէջլէմիշիմ , վէ մասլահաթ պուրատա գալտըր քի՝ ճէվապ վէրտիլէր կէլմէիլ . պիղտէ տիւշիւն տիւք քի , պիրտէ էսնաֆ աղալարընը զատա պիլտիրէլիմ , տէմէյէսինիլ քի՝ պիղի տէ առէմ եէրինէ գօյուպ չաղըմալը տէյիլ մի իտի , քի պիղտէ պիլլէլիմ . զիրա գապիլ տիր՝ պաշիա տիւրլիւ թարիֆ էտէրլէր սիղէ , մալիւմիւնիւղ օլտուն քի , պիր սէնէտէն պէրի պիղիմ տէտիկիմիլ պու տուր , քի շիմ տի տույտունուղ :

Լ՛թիմալ տըր սիղէ թահրիլ էտէնլէրէ պիր խաասրէթ թէսատիւֆ իթտիկինտէ՝ սէրիինթիսի սիղէտէ տօգումա պիլիր . պիլ հապէր վէրտիլ վէ

պօրճտան գուրթուրու գ. Օսնն է տէրիմ քի պիր երրտան պէրի պու գա տար նասիհէթ, պու գատար թահամ միւլ քիֆայէթ էթտի վէ աշտը, լա քին պիր ճիւղի տահա սապը էտէրիմ, չիւնքի ուխտ էթտիք՝ տառըմնյաճա ղըզ, լաքին սապրէ թագաթ գալմազ սա, քիմ պիլիլ նէ զուհուր էտէր, ղիւ րա պու մասլահաթ տուրմազ:

Նասր վէտէր օլապիլիլ քի կէնտի էփաւընը տէօյէր, եախօտ տէօյէր, բէրտէ ճանը սրղըմնազ. սիպտէ սուրը | ու սաւորիչին գուզս լարբարնըզ. սուրը եկեղեցիինն էփաւընըզ, վէ էփա տըմնընըզ. սօնղրա կէնէ պէն աճըյա ճաղըմ: Միմա իշ տէրէճէսինտէն թաշարսա՝ պէնիմ գապահաթըմ եօգ սուր, գապիլ տիր Տէվլէթ պանսա սօր տուն: Վ է պէնտէ ճէփապընը վէրէմէզ օլուրում. պէն անպարտըմ, սէպէպ օլմնլար տիւ շիւնսինլէր:

Իսթէր իաիմ՝ ճիւմէնիզլ չըղբըրպ պիլիլիմէք, լաքին թանթանա օլմտըն աճէպ նէ վար տէյու, կէնտի կէնտի նիզէ սէօյէտիլիմ՝ ճէփապընը էյի թարթըն, վէ տիգգաթըմ տիւ շիւնին, սիգտէ պօրճըլ գալմոյասընըզ՝ պիլտէ: Վ է պունու տախի պէօյէ պիլին քի, օտանաճագ տէյիլիմ, վէ պրտգաճար տէյիլիմ. իքի շէյի հէլէ էյի ֆիքրի նիզէ պըն. շիմտիլիք պու գատարճա եէթէր:

Խօսըր կարեւրլ և պահպանիչ ըսե լով՝ արձակեց ժողովուրդը:

ԻՆՏՐՈԾԱԿԱՆ

ԼԱԹԱԲԻՆԻ ՈՒ ՔԱՆԱԲԱԿԻԹ ՊԱՏԱՆԻ

(Շարունակութիւն, տես էրես 2):

ՈՒ.

ՄԱՐԴՍ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ Ե

Իայց որպէս ղի մարդ կարենայ միշտ

լաւ ապրիլ և աւելի խօսք ու բան հաս կրցող ըլլալ, հարկաւոր է՝ որ ընկերու թեան մէջ ապրի իր նմաններուն հետ:

Մէ, ինչպէս խեղճ ու տկար ենք նոր ծնած ատեննիս: Չենք կրնար ոտ քի վրայ կենալ. պէտք է որ զմեզ մայրերնիս քալեցընէ, կերակրէ ու մեր անկողինը պատրաստէ: Տարուան մը աւելի կ'ըլլանք ու գրեթէ չենք կրնար ծամել, և հաղիւ թէ ոտքերնիս կըր նանք շարժել. չենք կրնար ոչ բան մը հասկընալ և ոչ ալ մեզի հարկաւոր եղածը յայտնել: Թէ որ միմսկ ըլլա յինք, մեզմէ աւելի ու ժով հարիւրաւոր կենդանիներ զմեզ ոտնախիս րնելով կ'ուտէին. թէ որ ծնողքնիս զմեզ չարաշտպանէին, չհագուեցընէին ու չը կերցընէին, սովէ, ցրտէ ու նեղութե նէ կը մեռնէինք: Օարմանալի՝ Նախա խնամութիւն. որ իրարու ձեռնու ու թեամբ կարօտ ըլլաին ու համար մէկ զմէկ կը սիրենք: Սրտհեատեւ ծնողք կը սիրեն իրենց տղաքը, մտածելով թէ որչափ օգտակար կրնան ըլլալ. իսկ տղան ալ զծնողքը կը սիրէ իրենցմէ ընդունած բարեացը համար. և երբ որ աս պիտոյքը կը գաղրի, սէրն ու երախտագիտութիւնը անոր տեղը կը բռնէ: Տղուն ուժը կ'աւելնայ ան միջոցին որ ծնողք կը ծերանան, կը տը կարանան, և կարօտ են որ տղան ղիւրենք հոգոյ, ինչպէս որ իրենք ղինքը հոգացեր են: Նշապետլ կը ձեւա նան ընտանիքներ, ու անոնց աճելովն ալ կը կազմուին ցեղեր, քաղաքներ, տէրութիւններ ու ազգեր:

Թէ որ մարդս առանձին ապրեր բոլոր օրը ուտելիք փնտռելու և գաղաններէն ղինքը պաշտպանելու պիտի զբաղէր, իրեն տկար ըլլալովը զօրաւորներէն պիտի յաղթուէր. կենակցութեան, բարիք ուղեւուն, ուրիշին օգնելուն, կարեկցութիւն գըտ